

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 20.

Lýsingaprisur fyri þittreglu: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardag hin 18. mai 1935.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið verður búið á posthúsinum, brævasvarstodum og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

Ministerið hevur sum heild tikið við jarðareformsuppskotinum

- kortini er ein aðalbroyting, og tað er,

at Føroya fólk skal taka lógina aftur til umhugsunnar, tá ið 10 ár eru farin, løgtingsins uppskot var 20 ár. Hetta er ein vinningur fyri teir, ið halda uppskotið vera ov lint í tiltaki fyri at grænka land okkara og veita okkara fólk ta neyðturvuliga av mjólk og landbúnaðarvörum,

ið er høvuðstreytin fyri fólkahélsuni og lívskraftini og harvið fyri øllum hollum vøksstri og framtaki, andaliga sum figgjarliga hjá tjóðini.

Hetta verður greiðari og greiðari fyri øllum, sum árin fara og kravið um at leggja allar árar um borð fyri fólkahélsuni økist,

og er tað tí at vænta,

at tá ið 10 ár eru á baki, er burturi alt himpr og ráðaloysi og villingasemi, ið merkti meirlutans støðu á tingi til málið seinastu løgtingssetu,

og menn taka tá einans ta støðu, sum gagnar tjóðini sum heild.

Tá hevur javnaðarmanna hugsjón sigrað?

— Javnaðarmenn hava verið greiðir yvir, at ein høvuðsspurningurin, ið er at loysa, er ein nýggj jarðaskipan. Komnið á ting, tóku teir tí upp arbeiði at fáa gjørt ein enda á tí tovingar-arbeiði, ið tingmenn høvdu haft kring alt, sum æt broyting í jarðaviðurskiftinum. Hetta gekst ikki lætt. Men at enda eydnaðist javnaðarmonnum at fáa tingmenn við til at seta ta nevndina, ið hevur lagt fram tað so mikið

umrødda jarðareformsuppskotið.

Løgtingið fekk hetta í mongum fori kollveltandi uppskot til viðgerðar — og tað lagna, men gleðiliga hendi, at tingmenn, ið annars áður »prinsipielt« hava verið ímóti øllum, ið ger minsta »Indgreb« í rættindi hins privata, høvdu lodað tann streym, ið er uppi ímillum fólk, og teir gjørdu ta klóku gerð, sæð frá teirra áskoðan:

heldur at taka spurningin til viðgerðar nú og royna at snøgga mest møguligt av

enn at skjóta málið burtur og loyva socialismum og øðrum talsmonnum teirra ognarleysu at framala ein „stemning“, sum at enda - og tað skjótt - vildi haft fjøldina við sær til at gjøgnumføra eina nógv radikalari broyting, í jarðaviðurskiftinum enn ta, ið nú er talan um.

Hesa áskoðan læt ein odda-maðurin tyðiliga til sjóndar undir orðadráttinum á tingi.

At hann og aðrir við honum handlaðu landsgagnliga, tá ið teir gingu við uppskotinum, er

givið. Tí, »jú fyrr, jú betur« má vera niðurlagið, tá ið talan er um at grænka land okkara og fremja landbúnaðin. Men um vónin, at geva eitt sindur eftir, so hvørt sum krøvini harða,

vil hjarga afturhalðinum frá socialismuni, er vist meir enn tveir reisir ivingasamt. Tey radikala socialistisku rættvísu krøvini vilja við lívins ófrá-vikiliga lóg vinna stórri og stórri rúm í fólkunum.

Vit javnaðarmenn eru fegnir yvir, at tær socialistisku hug-sjónirnar hava vunnið so væl fram í jarðareformsuppskotinum sum tilfellið er. — A. Samuelsen segði við fyrstu viðgerð av nevndarinnar uppskoti: »Tað

hevur kanska ein feil, og hann er, at tað er ov mikið socialistisk«.

Tað er væl á leið enn, — sjálvt tá jarðareformsuppskotið er vorðið lóg — áðrenn sigst kann, at jarðaviðurskiftini eru skipað fullt út socialistisk, tað vil siga rættvís. Men tað er stór grund hjá okkum at vera fegin yvir tann sigur, sum tann social-istiska »sidein« hevur vunnið í tí av ministeríinum nú aftur fyri lögtingið til endiliga við-tøku lagda uppskoti til eina nýggja skipan av okkara jarð-aviðurskiftum. Vit ivast ikki í, at Føroya fólk sum heild ikki heldur tað vera ein feil, men tvørturímóti eitt ógvuliga stórt framstig og góða, at uppskotið er socialistiskt merkt.

fullum samfjórði. Í norðanlondum er so stalt ein stór vend hend. Føroyar hava higartil ikki verið nakað undantak hesum viðvikjandi. Tó hevur hoyrst, at tað onkunstaðni hevur — fyri stult síðani — verið lisið úr lestrarbók, ið tornar ímóti socialismuni. Men hetta man henda meiri av vana enn av vilja til at seta socialismuna og kristindómin upp hvørt móti øðrum. Tað undraði tí mangon mann, tá ið Absalon Joensen — ið undirritaði av egnari roynd kann geva hitt besta skoðsmál fyri sín privata atburð ímóti ólukkudýranum — stiga fram í »Dimmalætting« nr. 35 fyri at reka ørindi kapitalistanna ímóti socialismunum við eini ræðslu-grein við hesi yvirkrift:

„Den færøske Socialisme

contra

Kirker og Kristendom.“

Harra A. Joensen er ikki mjúkur. Luther fór ikki verri við teirri katólsku kirkjuni, enn Joensen fer við socialismunum til verju fyri katolikkarnar og teirra kirkju. Øllum, sum hava hoyrt A. Joensen sum prest í teirri luthersku kirkjuni halda eldheitar talur um Luthers stør-mensku og megnarverk, fellur tað eitt sindur óvugt at finna hann sum vápnamann fyri ta kirkjuna, ið Luther ikki kundi finna nóg horð og domandi orð um. Men tað er ikki ókunnugt, at menn skifta trúgv og »stand-punkte«.

Vit lata fara harra A. Joensens sjálglaða og heldur enn ikki erpa líknisi um, at vit socialistar eru eins og teir, ið »smider Kærnerne paa Møddingen og bringer Avnerne til Torv«. Líka-leiðis eru vit óneraðir av hans-ara merking av okkara søgu-kunnleika, ið hann »háberisliga« skírur sum »et Sammensurium af halvstuderet og ufordøjet Seminarisme«. Tílikur journalis-tikkur er — fyri at nýta harra Joensens egnu orð — »nok Udtryk for Lavmaalet af, hvad man tillader sig i den Retninge, særliga tá ið hann prógvar sín sogukunnleika við at vilja hava lesararnar at trúgva, at tað vóru socialistarnir, ið myrdu Dollfuss. Oil vita, at tað vóru nazistarnir. Tílikur soguligr uppásandir vekja ikki stórt soguligt álit á sín mann. Her torva eingir »kom-mensuritar«. Vit lata hetta »Sam-mensurium« fara og kundu kanska stýtt hesa grein til einans ít avssanna, at »den færøske Socialisme« er »kontra Kristen-dommen«. Men vit hava hildið okkum noyðst at lagt nokur

Avsanning

av

at »den færøske Socialisme er kontra Kristendommen«.

Tað er ikki so langt síðani, at ein hópur av prestum frá prædikastólum, í lestrarbókum og aðrastaðni frá lýstu socialism-una í hann. Henda bannlýsing var gjord undir eitt av »kristen Nidkærdhed«, men var veruliga ein »nidkær Handling« fyri kapitalistarnar, veldisharrarnar, tæy tvey procentini av menn-iskjum.

So satt sum Kristus Jesus var vinur og talsmaður teirra, sum í neyð vóru, vóru hesir bann-lysnarar av socialismuni, ið steynir ímóti, at hin minnimenti fær fullan og heilan rætt og stuðul. »kristnir« heidningar, um hvørjar A. Joensen orð um socialismuna kunnu nýtast:

»Hvad gavner det et Menneske at han frelser sin Sjæl, hvis han ikke først faar en hel Masse af denne Verden« — og tað er synd at siga, at teir ikki duga at vinna sær »en hel Masse af denne Verden«.

Var tað logið, um hesir mammons tænarar innafyri kirkjuna elvdu vreiði og hat ímóti sær ímillum teirra, ið stríðust fyri socialism rættvís? Er tað ikki einans hesum »kristnir« heidningum at takka fyri, tá ikki allir socialistar, ið hava verið undir bannstrálini, hava dugað at fata, at tað ikki er Kristusar læra, men falsarnir av kristindóminum, ið vóru ímóti socialismuni og lögdu saman við teim stóru?

Í norðanlondum viðganga nú tæy flestu rættshagsandi og frí-sinnað menniskjur, at socialism-unnar mál er aðalborið og há-

sinnað og tann verðsliga hugsjón, ið liggur Kristusar læra næst. Teir prestar, ið bannlýsa social-ismuna í hesum londum nú á dagum, eru fáir. Tvørturímóti er ein hópur av prestum ágrýtnir socialdemokratar — og hesin hópur veksir í hvørjum. Teir eru vorðnir socialdemokratar, tí teir kenna tað sum sína kristnu skyldu at stríðast fyri tí socialistiska hugmálinum um rættvís her á foldum fyri tann kúgaða og ognaleysa hópin. Teir vita, at tann hjálp, ið einstak-lingurin, innafyri sum uttanfyri kirkjuna, kann veita, røkkur so stult, er oftani bara eyga-blikshjálp — og kenst sum álmissuhjálp, náðihjálp. Teir eru tí við í krávinum um javn-hjóðis lívsrætt og lívskor fyri øll menniskju. Teir vita, at Gud staklar ongan, og eru tí ímóti, at hin størsti hópurin av menn-iskjum verður staklaður her á foldum. Teir kenna tað sum eina heilaga skyldu at bota aftur tann skaða og tann órætti, ið er elvdu av teim kirkjunnar-monnum, ið sitandi til háborðs hjá teim veldugu, lýstu bann yvir socialismuna, ið vil frígera hin trælendi hópin. Og socialist-arnir móta hesum prestum við tøk og forståls.

Kennskapurin til socialismuna hevur í norðanlondum avlivað og avssannað, at socialisman er kontra kristindóminum, t. v. s. ímóti Kristusar egnu læra, sum hon finst í evangeliunum. Hin samni kristindómurin og social-ismen eru viðvikjandi menniskj-anna samfjórði her á foldum í